

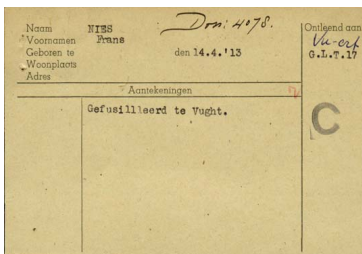
INTERVIEW
VERZET IN
OORLOGSTIJD

De oorlog dreunt nog altijd na. Dat geldt ook voor de nabestaanden van Frans Nies. De verzetsleider uit Weert is kort voor de bevrijding vermoord in Vught, het gebrek aan erkenning is voor familie nog altijd pijnlijk.

DOOR PIETERNEL KELLENJAERS

Bevrijdingsdag vieren we niet

Dossier Rode Kruis. FOTO FAMILIEARCHIEF

'Verraad van Saint-Louis' in Weert kost leven aan verzetslieden

Het bekendste incident uit de Weertse verzetsgeschiedenis is het 'Verraad van Saint-Louis' op 21 juni 1944. De Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers is die dag bijeen in het pensioenat Saint Louis aan de Schoolstraat in Weert als de Duitsers ze overvallen. Kapelaan Jacques Naus en Jan Hendrik uit Venlo, de Maastrichtse vertegenwoordiger Sef Mulders, kapelaan Giel Berix uit Heerlen, Guus Hermans uit Weert, Wim Jansen uit Vierlingsbeek en Jacques Knops uit Gulpen worden opgepakt. Van hen keert alleen Sef Mulders levend uit de

Duitsse kampen terug. Via de opgepakte Amsterdammer Jesse (onder schuilnaam Peter Vos actief in het verzet) kwamen de Duitsers bij het pensioenat in Weert uit. Frans Nies krijgt op tijd lucht van de overval en duikt onder op een adres in de Nazaretsteeg. Als hij vanwege een bruiloft thuis aan de Molenpoort opduikt, wordt hij alsnog door de Duitsers opgepakt en naar Maastricht gebracht. Daar laat hij ondanks martelingen door de beruchte ondervrager Richard Nitsch niets los, weet hij via een briefje te melden dat de gevangenis uit wordt gesmokkeld.

„
Na de oorlog heeft iedereen in het verzet gezeten en niemand bij de NSB.

Felix Nies

Felix Nies (76) is drie jaar oud als zijn vader Frans op 10 augustus 1944 in zijn woning op de Molenpoort in Weert door de *Sicherheitsdienst* in de kraag wordt gevat. „Het enige wat ik daar nog van weet is dat aan de overkant van de straat een zwarte auto stond, van gezichten of stemmen herinner ik me niks.“ Frans Nies is dan 31 jaar, net vijf jaar getrouwd en vader van drie kinderen van wie Felix de oudste is. Een vierde telg is onderweg. De bevrijding een maand later moet voor de zwangere moeder Toos geen feest zijn geweest aangezien van man Frans nog niets is vernomen. Bekend is dat hij op 2 september 1944 van Maastricht naar Vught is gebracht. Daarna ontbreekt elk spoor. De prefect van het Bisschoppelijk College in Weert, Jacques Maes, onderneemt als vriend van de familie talloze pogingen te achterhalen wat met Frans is gebeurd. In januari 1945 is nog een dochter geboren en Toos Nies verkeert met haar vier jonge kinderen in onzekerheid. Dik twee jaar na de bevrijding van Weert, op 10 oktober 1946, komt een eindelijk aan de onzekerheid voor de familie Nies: drie dagen na zijn transport naar Vught is Frans gefuëillieerd, zo blijkt uit stukken van het Afwikkelingsbureau Concentratiekampen. „Zijn stoffelijk overschot doorde volgens de geldende kampvoorschriften in het kampremotatorium verascht“, schrijft Duzink van het Afwikkelingsbureau. Uit Vught zijn volgens Felix Nies later nog trouwring, horloge en portefeuille van zijn vader teruggekomen.

Verrader
Over vader Nies en diens rol in het verzet werd na de oorlog niet ge-

praat. „Mam vertelde uit zichzelf helemaal niks maar soms was ze ineens heel uitgesproken. Bijvoorbeeld toen iemand haardie bekende foto liet zien van Peter Vos (schuilnaam voor de Amsterdammer Jesse, red.) als verrader op een jeep door Weert. Ze verscheurde die foto meteen omdat Vos zelf in het verzet had gezeten en pas na martelingen en bedreigingen de Duitsers wat verteld had. Zo leerde ze ons compassie te hebben. Na de oorlog heeft iedereen in het verzet gezeten en niemand bij de NSB.“ Pas op zijn zestigste gaat Felix Nies met vrienden van zijn vader praten om te horen wat voor man het was. „Zo begreep ik dat hij door zijn werk als begrafenisondernemer vrijstelling had voor de avondklok en zich vrij door Weert kon bewegen.“

Straatnaam

Na het gesprek met pa's vrienden is voor Felix Nies het hooftstuk gesloten. Het leven gaat verder. Tot de oud-verzetsman Van Leeuwen zich in 1994 bij hem meldt. Het plan is om vijfentwintig jaar na de bevrijding een straat te vernoemen naar de man onder wiens leiding in Weert en omstreken destijds zo'n tweeduizend onderduikers zijn ondergebracht. „We wilden ons er niet mee bemoeien omdat je geen straatnaam voor je eigen vader aanvraagt. Maar voor ons was het een gelopen race. De vraag was niet of maar waar die zou komen. Dat de straatnaam er toch niet kwam, hebben we via de krant moeten vernemen en heeft me erg onaangenaam verrast.“ Ondanks herhaalde pogingen later, onder meer van oud-raadslid Frans Adriaens, is de straatnaam er niet gekomen. Uit vrees andere verzetsmensen uit Weert tekort te doen, Welser een pakje bij de Rumol-

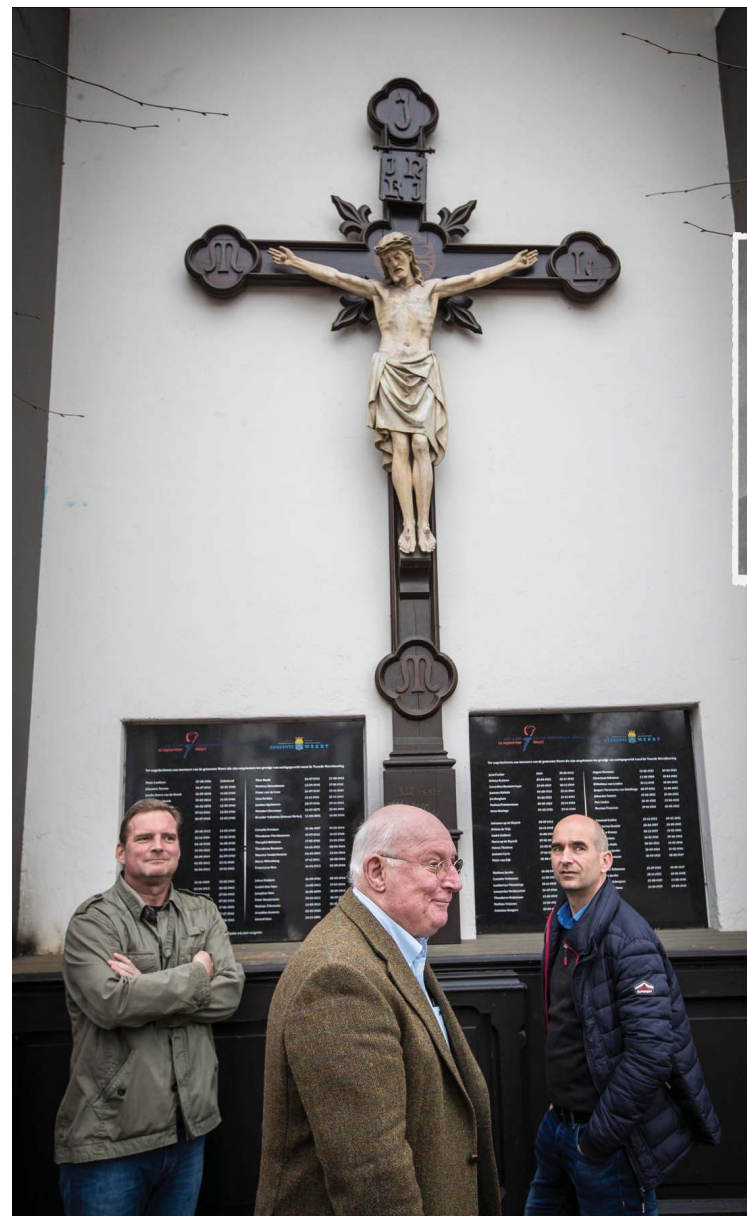
duskapel, sinds 1977 de gedachteniskapel voor oorlogsslachtoffers uit Weert. „Daar staat zijn naam verkeerd gespeld“, zegt Felix Nies. „Hij heet geen Franciscus maar Frans.“ Zaur en spijtig, reageert voorzitter Lex Spee van het comité voor herdenking en bevrijding Weert. „We bekijken nog hoe we dit kunnen corrigeren.“ Bevrijdingsdag heeft de familie Nies nooit gevraagd, de doden herdenken ze thuis. De kleinzoon Frank Nies (47) en

vooral Bas Pluijmen (45) willen meer over hun opa weten, al was het maar om dat weer aan hun kinderen door te geven. Pluijmen: „We moesten er altijd naar vragen, uit zichzelf vertelden onze ouders niets maar wij werden steeds nieuwsgieriger.“ Zo ontdekte Pluijmen onlangs de naam van het joods jongetje van zes dat door ziekte overleed en door zijn opa is begraven. Elëzer Samuel Israëls uit Roermond, hij is op 5 december 1943 in Weert overleden.

Het doet Nies, door zijn zoon en neef verleid om met de kraant te praten, denken aan een Roermondse dame. „Die kwam vaak met mam praten en later begreep ik dat ze samen met pap dat jongetje had begraven.“ Het zijn vooral papieren bronnen die de kleinzoon iets over het leven van hun opa vertellen. Getuigenissen uit Weert komen uit tweede hand.

Reageren?
pieternel.kellenjaers@delimburger.nl

Kleinzoon Frank Nies (links), zoon Felix Nies en kleinzoon Bas Pluijmen bij de Rumolduskapel in Weert waar elk jaar op 4 mei de doden worden herdacht. De kapel staat aan de Molenpoort, de straat waar ook hun vader en opa door de Duitsers is opgepakt. FOTO JEROEN KUIT

Frans Nies. FOTO FAMILIEARCHIEF

Herdenking in teken van verzet en verhalen

Het Platform Herinnering Tweede Wereldoorlog (Platform WO2) heeft 2018 uitgeroepen tot 'Jaar van Verzet'. Gedurende dit jaar wordt in heel het land extra aandacht besteed aan de rol van het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo wordt in Weert op 4 mei na de dodenherdenking om 20.30 uur een documentaire vertoond over 'de Tien van Renesse', een groep Nederlandse verzetsstrijders die op 10 december 1944 in Renesse door de Duitse Wehrmacht is omgebracht. Een dochter en twee zoons van één van deze verzetsstrijders zijn tijdens de avond in de zaal achter de Bethelkerk aan de Maaspoort aanwezig en vertellen hun verhaal bij de film. De Weertse dodenherdenking zelf staat in het teken van verhalen achter de oorlogsslachtoffers: dit jaar legerefficer Heinrich Jansen die in Indië heeft gediend en broeder Valentinus Merx die in concentratiekamp Bergen-Belsen is overleden. Hij was gastheer voor de verzetsmensen in Sainte Louis. De herdenking in Weert begint om 19.15 uur bij de Rumolduskapel.